

10. אֲדוֹנֵי־רֵן בְּרִבּוּזָה

באמצע שנות הארבעים, כאשר יכולנו להרשות לעצמנו לקנות רדיו, נהגתי להאזין לרדיו "רֶקוֹרְד". במיוחד היו אהובים עלי שיריו של הזמר אדונירן ברבוזה; אך לא היה ידוע לי דבר על תולדות חייו. בשלהי 1987, כשהגעתי לברזיל כקונסול ישראל בסאו פאולו, חזרתי באופן טבעי למנהגי הקודמים וערב-ערב בסביבות 11 בלילה הייתי שומע בשקט תכניות על מוזיקה עממית ברזילאית וכמובן נוגנה בהן גם זו של אדונירן. בישראל שמעתי את שיריו בעת ביקורה של הזמרת הברזילאית גל קוסטה באמצע שנות השמונים. היא לימדה את הישראלים את השיר "הרכבת של השעה 11", שעד היום אהוב בישראל. האזנתי לשיריו של אדונירן גם בביקורי אצל מושל סאו פאולו, אורסטס קוארסיה, בארמון בְּנֵדִינְטָס. אורסטס הכיר את טעמי ולכן נהג להשמיע את שיריו של אדונירן, להנאתי.

לרגל סיום כהונתי כקונסול בסאו פאולו, זכינו אדית ואני לכבוד לא רק מהקהילה היהודית אלא גם מארגונים מקומיים אחרים. כאשר נשאלתי מה לתת כמתנת פרידה, ענית: "תנו לי רק עיפרון". לאחרי התעקשות של ליליה וקלרה, חברות לעבודה בקונסוליה, הוצע שניקה מברזיל שירים של אדונירן. ההפתעה הייתה גדולה כאשר למסיבת הפרידה הובאה להקה מיוחדת מריו דה ז'נירו, שבמשך כל הערב שרה משיריו.

חברי הוותיק הנריקה וְלִטְמָן, עיתונאי נכבד, אינטלקטואל ומספר סיפורים, ניסה לעזור לי להעביר חלק מנכסיו התרבותיים של אדונירן לישראל ולבנות מוזיאון על שמו בקיבוץ הברזילאי שלנו. ממצאיו היו דלים ולא אפשרו את מימוש הרעיון. בשנים הראשונות לקיומו של ברור חיל, היו בו מראות שהזכירו את מראות הפבלה המופיעות בשיריו של אדונירן.

אֹסְבֵּלְדוּ מְרִטִינְס מספר שאדונירן נולד בְּוִלְיָנוֹס, עיר במדינת סאו פאולו, בשנת 1910. שמו המקורי היה ז'ואן רובִינְטוֹ, והוא נולד למהגרים איטלקים. עבודתו הראשונה ב-1924 הייתה חלוקת אוכל מוכן כשליח מסעדה. ב-1932, לאחר שחי בז'ונדיאי ובסנטו אַנְדְּרֵה, עבר לסאו פאולו ועבד כמוכר בגדים. בהמשך השתתף בתכניות "כוכב נולד" ברדיו, כשהוא משתמש בכינוי אדונירן ברבוזה. ב-1955 הקליט את השיר "סאודונה מְלוֹקָה" (געגועים למעברה). ב-1964 הקליט את הסמבה "וידה וְרֶסוֹ מְאוֹ אַנְדְּרֶסוֹ" (ראו מאחור את כתובתי): "כתובתי מאחור / בשורות מקווקוות אלה, ברצוני / להודיעך שכתבתי סמבה עבורך... / אל תשימי לב לכתובתי / הכתיב הוא של אשתי / ראי את כתובתי / תופיעי כאשר תרצי".

ב-1965 הקליטה להקת "דְמוֹנִיּוֹס דֶה גְרוֹאָה" (שְדִי הערפל) את הסמבה הנודעת של אדונירן, "הרכבת של השעה 11". הוא נפטר בסאו פאולו ב-23 בנובמבר 1982. באפריל 2005 הודיע לי חברי הנריקה ולטמן: "האוצר של אדונירן ברבוזה יוצא מהכספת". הנכס התרבותי הזה, הכולל כאלף פריטים, מוצג כיום בתיאטרון סְרִגִיּוֹ קַרְדוֹזוֹ. כך, לאחר שנים רבות, סוף סוף מכבדים את אדונירן במקום שבו קיבל את השראתו המוזיקלית: שכונת בִּישִׁיגָה בסאו פאולו.